

Møte tirsdag den 17. april 2007 kl. 19 President: **Berit Brørby****Dagsorden** (nr. 25):

1. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om lov om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre mv. (skjeringsdato, valkort o.a.) (Innst. O. nr. 53 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 24 (2006-2007))
2. Referat

Statsråd **Sylvia Brustad** overbrakte 13 kgl. proposisjoner (Se under Referat).

Sak nr. 1

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om lov om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre mv. (skjeringsdato, valkort o.a.) (Innst. O. nr. 53 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 24 (2006-2007))

Presidenten: Presidenten har grunn til å anta at det blir en kort debatt.

Ivar Skulstad (A) [18:54:03] (ordfører for saken): I Ot.prp. nr. 24 fremmes det forslag til endringer i lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre. Komiteen står samlet bak merknadene og tilrådingen i denne saken. Dette medfører, ved Odelstingets godkjennelse, at det i forbindelse med høstens kommune- og fylkestingsvalg vil bli obligatorisk utsending av valgkort. Det stilles krav om legitimasjon når man skal stemme, og den såkalte skjæringsdato for registrering i manntallet blir endret fra 31. mai til 30. juni i valgåret. Dessuten blir det nye frister for forhåndsstemmegivning utenriks og på Svalbard.

Gjennomføringen av stortingsvalget i 2005 viste at en del forhold ved valgavviklingen ikke fungerte godt nok. De foreslåtte endringene i valgloven vil kunne medvirke til at disse problemene blir redusert.

Når det gjelder endringen til obligatorisk utsending av valgkort, er det viktig å presisere at selv om velgeren ikke skulle ha med seg valgkortet til valgtinget, men kan legitimere seg, skal velgeren ha rett til å avgi sin stemme.

Endringen av skjæringsdato med en måned, til 30. juni, er med på å tilrettelegge for at flere velgere kan få stemme i den kommunen de er bosatt. Dette er viktig, og det kan trolig også medvirke til at velgeren blir mer motivert til å stemme.

Avslutningsvis vil jeg peke på at odelstingsproposisjonen også tar opp ting som det ikke fremmes lovendringsforslag om. Jeg skal ikke gå nærmere inn på det. Jeg vil imidlertid rette oppmerksomheten mot det som bl.a. et faglig forum for sentrale valgmedarbeidere i Kommune-Norge er opptatt av, nemlig elektronisk stemmegivning. Jeg mener det er viktig at Norge har en offensiv holdning

til elektronisk stemmegivning. Elektronisk stemmegivning kan være med på å bidra sterkt til økt valgdeltakelse. Økt valgdeltakelse og best mulig tilrettelegging for alle velgergrupper er en viktig pilar i vårt demokrati. Organisering av trinnvise forsøk med elektronisk stemmegivning bør på plass i god tid før valget i 2009.

Med disse betraktninger anbefaler jeg Odelstinget å stemme for komiteens tilråding.

Elisabeth Aspaker (H) [18:57:01]: Det står ikke like godt til med demokratiet overalt i kongeriket. I min hjemkommune, Harstad, oppnådde vi den viltsomme bunn-plasseringen for fire år siden at vi var den kommunen som hadde aller lavest valgdeltakelse. Bare 45,1 pst. stemte ved kommunevalget og 42,1 pst. ved fylkestingsvalget. De som satt hjemme, representerte for første gang i historien flertallet i kommunen.

Foran årets valg har Høyres ordførerkandidat i Harstad tatt initiativ til en tverrpolitisk aksjon for å få opp valgdeltakelsen i kommunen. Både kommunen og partiene – sammen og hver for seg – må kunne iverksette tiltak som skal øke interessen for valget og dermed også valgdeltakelsen. Det er opplagt at lokalpolitikere og den enkelte kommune har et stort ansvar for å tilrettelegge for at flest mulig skal delta, men når valgdeltakelsen har falt langt under 50 pst., er det også nødvendig at nasjonale myndigheter innser at ytterligere tiltak må til for å vekke velgerne, som åpenbart tar demokratiet for gitt.

Selv har jeg reflektert en del over hvordan min og andre kommuner utfører oppgaven som lokal gjennomfører av valget. Jeg tror det er på høy tid at vi tenker nytt om når og hvor stemmegivningen kan skje. Innflyttere til kommunen skal ikke lenger stemme på sin gamle skole. Det er ingen selvfølge, selv med utstedelse av valgkort, at alle finner fram til valglokalet. Om ikke velgerne finner fram til de tradisjonelle valglokale, kan det jo være et alternativ at valgstyret legger stemmegivningen til steder der folk naturlig ferdes, f.eks. større kjøpesentre, trafikknute-punkter og større utdanningsinstitusjoner. Det har jo lenge vært vanlig at man reiser rundt på eldreinstitusjoner og lar de eldre stemme, men jeg tror at man også må tenke slik overfor andre grupper av velgere. Dersom dette kan bidra til at flere deltar i valget, er slike endringer i demokratets tjeneste.

Jeg leste nylig et intervju med en 30-åring som ennå ikke hadde debutert som velger. Det innebærer at vedkommende har stått over seks valg, og sannsynligheten for at denne velgeren skal forbli hjemmesitter, er etter min mening stor. Dersom mange førstegangselgere ikke kommer i gang med å utføre sin borgerplikt, og ender som denne 30-åringen, vil det bare bety at valgdeltakelsen vil synke ytterligere. Det er denne utviklingen valgforsker Jo Saglie ved Institutt for samfunnsforskning nå advarer mot. Han regner med at trenden fra de foregående kommunevalgene vil fortsette, og begrunner det med at folk ikke lenger har den sterke oppfatning at det er deres borgerplikt å stemme ved valg. Han mener at folk trenger en annen grunn til å stemme, og at lokale konflikter og motsetninger kan mobilisere velgerne. Ifølge Saglie var det

bare 13 pst. av velgerne som stemte på bakgrunn av person ved forrige lokalvalg.

Komiteen har pekt på betydningen av valgkort og vil lovfeste dette. Jeg er enig i at valgkort kan fungere som en påminnelse om å bruke stemmeretten. Det er også positivt at man ikke innskrenker tidsperioden for forhåndsstemmegivning, verken innenlands eller utenlands.

Forslagene fra Regjeringen har som siktemål å redusere antall forkastede stemmer. Fra tidligere valg vet vi at bl.a. treg postgang har medført at forhåndsstemmer ikke har nådd fram til den aktuelle kommunen tidnok til å komme med i opptellingen. Dette er meget beklagelig og må ikke skje igjen. For å minske risikoen for at forhåndsstemmer skal bli forkastet av en slik grunn, vil jeg be Regjeringen vurdere retningslinjer som tillater at forhåndsstemmer framsendes i f.eks. to omganger, for dermed å unngå at samtlige forhåndsstemmer må vente til forhåndsstemmegivningen er avsluttet, før disse oversendes rette kommune.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v
om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til
Stortinget, fylkesting og kommunestyre mv.
(skjeringsdato, valgkort o.a.)

I

Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) blir endra slik:

§ 14 nr. 1 bokstav c skal lyde:

c) Rett til å kreve seg fritatt fra valg har den som har gjort tjeneste som medlem av vedkommende organ de siste fire år. Den som er medlem av et parti som er registrert etter *partiloven kapittel 2*, kan nekte valg på grunnlag av listeforslag som ikke er framsatt av dette partiet.

§ 29 nr. 4 siste punktum skal lyde:

Bestemmelsene i §§ 36 til 38 a kommer *likevel til* anvendelse.

II

Lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) blir endra slik:

§ 2-2 andre ledd bokstav b skal lyde:

b) er statsborger i et annet nordisk land og er blitt folkereregisterført som bosatt i Norge senest *30. juni* i valgåret.

Overskrifta til § 2-3 skal lyde:

§ 2-3 *Valgstyrets ansvar for å føre manntall og å sende ut valgkort*

§ 2-3 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Valgstyret skal sørge for at det blir sendt ut valgkort til alle stemmeberettigede som er innført i manntallet i kommunen og som har bostedsadresse innenriks (unntatt Svalbard og Jan Mayen).*

§ 2-4 første ledd skal lyde:

(1) Stemmeberettigede som er registrert med bostedsadresse i Norge, skal føres inn i manntallet i den kommunen der de var folkereregisterført som bosatt den *30. juni* i valgåret.

§ 2-9 skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi bestemmelser om
a) manntallsføringen og valgstyrets behandling og oppdatering av *manntallet*,
b) tilgang til og bruk av manntallseksemplarer og
c) *produksjon, utforming, utsendelse og bruk av valgkort.*

§ 8-1 andre ledd skal lyde:

(2) Forhåndsstemmegivningen må ikke foregå senere enn siste fredag før valgdagen *innenriks, herunder på Svalbard og Jan Mayen, og nest siste fredag før valgdagen utenriks. For å sikre at forhåndsstemmegivningene kommer frem i tide, kan sysselmannen fastsette at forhåndsstemmegivningen på Svalbard skal avsluttes på et tidligere tidspunkt.*

§ 8-4 tredje ledd skal lyde:

(3) *Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Velgers identitet kan ved stemmegivning på institusjon i stedet bekrefte av en ansatt som legitimerer seg.*

§ 8-6 skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om gjennomføringen av *forhåndsstemmegivningen.*

§ 9-5 andre ledd andre punktum skal lyde:

Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg.

III

Lova tek til å gjelde straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 2

Referat

1. (68) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har antatt Odelstingets vedtak til
  1. lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven) m.m. (Besl. O. nr. 57 (2006-2007))
  2. lov om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) (Besl. O. nr. 58 (2006-2007))
  3. lov om endringer i straffeloven 1902 mv. (straffebud om å møte et barn med forsett om å begå seksuelt overgrep mv.) (Besl. O. nr. 59 (2006-2007))
  4. lov om endringer i straffegjennomføringsloven og straffeloven (opplysningsplikt, vandelskrav og varsel til fornærmede mv.) (Besl. O. nr. 60 (2006-2007))
  5. lov om endringer i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 (gjennomføring av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/59/EF av 15. juli 2003 om grunnleggende kvalifikasjons- og etterutdanningskrav for førere av visse kjøretøyer som benyttes til personeller godstransport) (Besl. O. nr. 61 (2006-2007))
  6. lov om endringer i utlendingsloven (DNA-testing og aldersundersøking mv.) (Besl. O. nr. 62 (2006-2007))
    - og at lovvedtakene er sendt Kongen.
2. (69) Statsministerens kontor melder at
  1. lov om endringer i lov 5. februar 1932 nr. 1 om straff for handlinger som påtales ved riksrett og lov 5. februar 1932 nr. 2 om rettergangsmåten i riksrettssaker (Besl. O. nr. 56 (2006-2007))
    - er sanksjonert under 30. mars 2007
  3. (70) Statsministerens kontor melder at
    1. lov om endringer i straffeloven 1902 mv. (straffebud om å møte et barn med forsett om å begå seksuelt overgrep mv.) (Besl. O. nr. 59 (2006-2007))
      - er sanksjonert under 13. april 2007
4. (71) Lov om endringer i folketrygdlova og i enkelte andre lover (samleproposisjon våren 2007 (Ot.prp. nr. 44 (2006-2007))
  - Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
5. (72) Lov om endringer i barnetrygdloven mv. (Ot.prp. nr. 46 (2006-2007))
6. (73) Lov om registrering av innsamlinger (Ot.prp. nr. 47 (2006-2007))
7. (74) Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova) (Ot.prp. nr. 50 (2006-2007))
  - Enst.: Nr. 5–7 sendes familie- og kulturkomiteen.
8. (75) Lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover (kredittforening som konsernspiss mv.) (Ot.prp. nr. 42 (2006-2007))
9. (76) Lov om endringer i forsikringsloven (fellespensjonskasser) (Ot.prp. nr. 43 (2006-2007))
10. (77) Lov om Folketrygdfondet (Ot.prp. nr. 49 (2006-2007))
  - Enst.: Nr. 8–10 sendes finanskomiteen.
11. (78) Lov om endring av lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (unntak fra helsepersonells taushetsplikt) (Ot.prp. nr. 45 (2006-2007))
  - Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
12. (79) Lov om endringer i lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning (Ot.prp. nr. 39 (2006-2007))
13. (80) Lov om endringer i opplæringslova og friskolelova (Ot.prp. nr. 41 (2006-2007))
  - Enst.: Nr. 12 og 13 sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
14. (81) Lov om endring i lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler (husleieloven) (Ot.prp. nr. 38 (2006-2007))
15. (82) Lov om endringer i utlendingsloven (senking av terskelen for omgjøring av vedtak) (Ot.prp. nr. 40 (2006-2007))
  - Enst.: Nr. 14 og 15 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
16. (83) Lov om endringer i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. (Ot.prp. nr. 48 (2006-2007))
  - Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet.

Møtet hevet kl. 19.14.